

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version: Marjamaa, M. (2020) Mitä tapahtuu koronakevään jälkeen? Kreodi 2.

Saatavilla: <https://www.kreodi.fi/en/37/Paakirjoitus/653>

Mitä tapahtuu koronakevään jälkeen?

Minna Marjamaa / Laurea-ammattikorkeakoulu

Työ eristyksissä on tätä kirjoitettaessa jatkunut nyt kuudetta viikkoa. Kun eristys joskus puretaan ja covid-19 -uhka väistyy, palaako työ takaisin ennalleen? Tänä keväänä on tapahtunut enemmän kuin kymmenessä vuodessa.

Vaikka lehdet ovat varoitelleet pandemiasta 2000-luvun alkupuolelta asti, tämä kevät tuli yllätyksenä. Kuten Pekka ja susi -sadussa moni ei enää ottanut todesta toistuvia ennusteita lintu- ja sikainfluenssapandemoista. Unohtui, että mikään ei viittaa siihen, että pandemioiden historiallinen ketju olisi katkennut. [Viimeisen 300 vuoden aikana pandemiat ovat esiintyneet 10–60 vuoden välein](#) ja edellinen, espanjan tauti oli vuosina 1918-1920. Historian perusteella oli aika tapahtua jotain.

Maaliskuun puolivälissä alkoi tosissaan tapahtua.

Etäopetukseen siirtyminen tuli lopulta nopeasti: keskiviikkona 18.3. hallitus teki päätöksen koulujen ja yliopistojen sulkemisesta. Kymmenen vuotta korkeakouluilta vaadittu digiloikka oli tähän asti edennyt hitaasti. Nyt etäopetusta alettiin rakentaa nopealla tahdilla.

Ammattikorkeakouluille etäopetus oli jo tuttua verkko- ja monimuotototeutusten yleistymisen takia, mutta silti totaalinen etäopetus tuli pakon sanelemana nopeasti.

[AMK-kirjastot ovat tänä keväänä tehneet paljon työtä uusien etäpalvelujen tarjoamiseen](#). On luotu ohjauspalveluita ja kyselytunteja verkkoon, lisätty e-työpajoja, panostettu e-kirjatarpeiden selvittämiseen. Olemme oppineet uuden työkultuurin ja tavan tarjota palveluita. Kaikki koulutukset on suurimmaksi osaksi siirretty webinaareiksi, minkä myötä koulutuksissa on nähty ennätysmäärä osallistujia. Tiedonhankinnan ohjaus verkossa on uusi normiali.

Koulutuksen digiloikan yksi vaatimus on kirjallisuuden saaminen sähköisenä kohtuuhintaan. Tähän asti korkeakoulukirjastojen on ollut mahdotonta tarjota kaikkea kurssikirjallisuutta sähköisenä saatavuuden ja hintojen vuoksi. [Suomen ammattikorkeakoulut vetosivat kannanotossaan](#) maaliskuun lopussa kustantajiin, aineistovälittäjiin ja palveluntarjoajiin kotimaisen tietoaineiston saamiseksi opiskelukäyttöön joko maksutta tai nimellistä korvausta vastaan. Vetoamus tuotti tulosta: Monet kustantajat ovat vetoamisen jälkeen tarjonneet e-kirjojaan edullisemmilla hinnoilla.

Vaikka e-kirjojen saatavuus ei vielä ole kotimaisten kirjojen osalta ruusuista, 90-luvulta asti odotettu muutos e-kirjoihin tapahtuu nyt. Tietoisuus e-kirjoista kasvaa ja Ellibs-lainaluvut nousevat kohisten. Jopa terveystieteiden opettajat pyytävät hankkimaan e-kirjoja opiskelijoilleen.

Samaan aikaan korona kurittaa kirja-alaa rajusti. Kirjakauppaliiton tietojen mukaan kivijalkaliikkeissä myynti laski maaliskuun kahden viimeisen viikon aikana yli 40 prosenttia viime vuoteen verrattuna. Pahimmillaan yksittäisissä myymälöissä myynti on laskenut jopa 90 prosenttia. Kasvanut nettikauppa ei paikkaa pudotusta. Kirjakauppoja on jouduttu sulkemaan. Avataanko niitä myöhemmin, jää nähtäväksi. [Kirjakauppaliitto on arvioinut](#), että myynnin

voimakas lasku ja kirjakauppaverkoston supistuminen "tulee jatkuessaan heijastumaan koko kirja-alaan ja kirjakulttuuriin Suomessa".

On syntynyt uusi etätyökulttuuri. Työ verkossa ei ole samaa kuin neuvotteluhuoneissa: Etäkokoukset ovat tehokkaampia ja parhaimmillaan päivässä saa enemmän aikaan. Webinaarit ovat suosituimpia kuin live-seminaarit. Jopa alamme perinteikäs [Liber-konferenssi järjestetään tänä keväänä verkossa ilmaiseksi](#). Kiinnostavaa on, että Suomessa on nyt laajemmin alkanut keskustelu [paikkariippumattomasta rekrytoinnista](#). Vaikea ajatella, että palaisimme enää takaisin työtapaan, jossa etätöitä saa tehdä yhden päivän kahdessa viikossa.

Jos emme pala takaisin pandemiaa edeltäneeseen tilanteeseen, kysymys on, mitä tulee tilalle. Ei tarvitse olla kummoinenkaan ennakoija huomatakseen, että tulevaisuus on etäopetuksessa ja etäohjauksessa. Samalla on aika aktiivisesti tehdä tulevaisuutta itse.

Jos minulta kysytään, edessä on avoimen toimintakulttuurin tulevaisuus, jossa keskeisiksi nousevat aineistojen saatavuus ja niiden käyttöehdot. Tietoasiantuntijoiden osaamista on aika hyödyntää laajemmin korkeakoulun hyväksi. Laurean tulevaisuudentutkijan [Tarja Meristön sanoin](#): "Pahin on tilanne, jossa ei tehdä mitään, vaan odotetaan ja toivotaan parasta ja pelätään pahinta."

Toisella eristysviikolla vanha kirjoituspöytä tuotiin varastosta.